

De rafelrand van Amsterdam

RENÉ BIESENBEEK & AD GOETHALS

Op 20 en 21 april organiseert SISWO in samenwerking met een groot aantal cliëntenorganisaties een congres over de rafelrand van Amsterdam. De openbare ruimte krimpt, de tolerantie tussen mensen lijkt af te nemen. Of verschuift er iets in de samenleving, waardoor we sommige dingen ineens wel van elkaar pikken, maar andere niet?

Junks bevolken de wallen, zwerfjongeren slapen in portieken. Ook Amsterdam heeft haar harde kanten. De politiek grijpt incidenteel in, schuift wat met junks. De gemeente bouwt een afwerkplek voor prostituees in een laatste donker hoekje, ver weg van de bewoonde wereld. Het valt ook niet mee duurzame oplossingen te verzinnen: bezoekers van een opvangplaats voor harddrugsverslaafden zijn geen populaire burenen.

NIMBY

In Nederland is dit verschijnsel bekend geworden als NIMBY-gedrag (*Not In My Backyard*). Het is professor Michael Dear geweest, die als geograaf verbonden aan de universiteit van South-California, het NIMBY-verschijnsel grondig heeft onderzocht. Zijn onderzoek naar

golf, die destructief is geweest in zijn uitwerking. In eerste instantie is een enorme stijging van het aantal zwerfers van diverse pluimage opgetreden. Het blijkt echter dat veel van deze mensen na verloop van tijd in de gevangenis terecht komen, iets waar mensen natuurlijk ook niet echt mee geholpen zijn.

De directe relatie tussen overheidsbeleid en de situatie op straat komt terug in *Malign Neglect*, een boek van Dear over dak- en thuislozen, met name in Los Angeles: de mondiale hoofdstad voor dak-en-thuislozen. De sombere perspectieven, die Michael Dear al in *Landscape of Despair* schilderde, zijn niet alleen uitgekomen, er zit in de huidige situatie een element van kwaadwillige verwaarlozing. Er heeft zich een enorme stijging van het aantal zwerfgekken voorgedaan. Het gaat allang niet meer uitsluitend om mensen die vroeger in een psychiatrisch ziekenhuis verbleven. Er zijn ook nadien veel mensen uit heel verschillende categorieën op drift geraakt.

De situatie in de Verenigde Staten is nu zo, dat de federale overheid geen taak meer heeft bij zorgverlening. Lagere overheden besteden het geld liever aan andere zaken, waardoor zorg voor een ander een kwestie van liefdadigheid is geworden. Je kunt de situatie in de Verenigde Staten en in Nederland niet zomaar vergelijken: de Verenigde Staten hebben rond de zeshonderdduizend daklozen, in Nederland hebben wij er rond de zevenduizend, waarvan circa vijfhonderd buitenslapers). Toch is het goed om je te informeren over de situatie hier en elders.

VERSCHILMACHINE

Michael Dear is samen met zijn vrouw en co-auteur Jennifer Wolch (geograaf en antro-

poloog) in april en mei vorig jaar in Amsterdam te gast geweest om inzicht te krijgen in de Nederlandse situatie, om te vertellen over de ontwikkelingen in de Verenigde Staten en om onderzoekers in Amsterdam te assisteren. Op het congres van 20 en 21 april zal Dear te gast zijn om verder vervolg te geven aan de samenwerking met Nederlandse onderzoekers. In deze ontmoeting tussen wetenschap en samenleving zal de hiërarchie van acceptatie centraal staan. Hoe tolerant ben je zelf eigenlijk? Wie zie je liever als buurman: een ex-gedetineerde of een Turks gezin met acht kinderen? Aan de hand van dergelijke vragen komen de verschillen in acceptatie beter tot uiting, dan wanneer je elkaar rapportcijfers geeft. Wij zijn hiervoor een 'verschilmachine' aan het construeren: gedurende het congres is voor die machine de *try-out*.

Veel van de hierboven beschreven onderwerpen zullen ter sprake komen op het congres De rafelrand van Amsterdam, dat gehouden zal worden in de Nieuwe Uilenburgerstraat 91 in Amsterdam. Naast wethouder Ter Horst, een vertegenwoordiger van de politie en een keur aan wetenschappers zullen ook vooral direct betrokkenen aan het woord komen. Naast veel discussie zijn er een tweetal fototentoonstellingen, muziek, toneel en is de posterorganisatie Loesje aanwezig. Het volledige programma is te bezichtigen op de SISWO-homepage: <http://www.siswo.uva.nl>. Voor meer informatie over de De Rafelrand van Amsterdam: rafelrand@dolfijn.nl

*auteurs zijn werkzaam bij het SISWO.

Over de pikorde in de samenleving en het leven op straat

20 & 21 april
Nieuwe Uilenburgerstraat 91

Met toneel, muziek, workshops en veel ruimte voor jouw mening

De rafelrand van Amsterdam

Met onder andere:
Prof. Michael Dear (Universiteit van Zuid-Californië)
Mevr. Ter Horst, wethouder gemeente Amsterdam
Mevr. Christophe, commissaris van politie Amsterdam
Mevr. Morissen, directeur psychiatrisch ziekenhuis PZA
Prof. Schuyt, universiteit van Amsterdam
Prof. Musterd, universiteit van Amsterdam
Mevr. Wiebosch-Steeman, voorzitter Amsterdams Patiënten en Consumenten Platform (APCP)

Toegang gratis

SISWO, de netwerkorganisatie van de Maatschappijwetenschappen
Meer info: SISWO, tel. 020-5270651, email: rafelrand@dolfijn.nl

de ghettoïsering in Amerikaanse steden, beschreven in *Landscape of Despair*, heeft aangevoeld dat het sluiten van grootschalige psychiatrische ziekenhuizen in Amerika tot een kommerfvol landschap heeft geleid. Let wel: het sluiten van die grote inrichtingen is op zich een kwestie van humaniteit. Tendensen van hospitalisering en het gewoon raken aan opsluiting worden doorbroken. In Amerika is die sluiting echter gelijk opgegaan met een privatiserings-